

Verksamhetsberättelse 2019

Västmanlands läns museum

– en del av Region Västmanland

INNEHÅLL

INLEDNING	4
Museet i samhällsutvecklingen	4
REDOVISNING AV VERKSAMHETEN 2019.....	5
Utveckla och stärka Karlsgatan 2 som mötesplats och kulturscen för konst och kulturarv för länet och staden tillsammans med Västerås Konstmuseum	5
Besökare.....	5
Kommunikation	5
Utställningar	6
Museipedagogiken	7
Visningar och andra publika arrangemang.....	7
Arkiv och Bibliotek.....	8
Samlingar.....	10
Genomföra ett brett pedagogiskt utvecklingsarbete kring länets historia med fokus på barn och unga	11
Pedagogiskt utvecklingsarbete.....	12
Utveckla samarbete, nätverk och ökad dialog med länets kulturinstitutioner, museer och andra verksamheter inom musei- och kulturarvsområdet.....	13
Regionalt barn- och ungdokumentnätverk	13
Projekt Mylingar och skogens faror/Skinnskattebergs kommun	13
Interregionala samarbeten Projekt Ohtsedih – samiska spår i Mellansverige.....	13
Samverkan med Riksantikvarieämbetet	13
Kvinnohuset Västerås.....	13
Industrihistoriska föreningen och andra samarbeten	14
Länsstyrelsen.....	14
Mälardalens högskola	14
Uppsala universitets ABM-utbildning	14
Västmanlandsmusiken m fl	15
Västerås konstmuseum.....	15
BK Piren med flera.....	15
Bruksmuseet i Fagersta och Folkhemsturen	15
Kulturmiljövården och länets kommuner	15
Nätverket för byggnadsvård, BARK, Regionala samverkansgruppen för kyrkoantikvariska frågor ..	15
Nätverk Arkiv, museum och bibliotek (ABM)	16
Ekomuseum Bergslagen	16
Landsantikvarieföreningen.....	16
Länsmuseernas samarbetsråd.....	16
Kulturchefernätverket.....	16
Hembygdsförbundets arbetsutskott och styrelse	16
Västmanlands hembygdsförbund och fornminnesförening och Västmanlands läns hemslöjdsförbund	16
Arkeologin i länet	16
Kungliga tekniska högskolan	17
Spaning och bokproduktion	17
Internationellt samarbete och nätverk Koldioxidteater.....	17
LänsPUP.....	17
Studiebesök och utbildningar.....	17
Nätverkande inom området för föremålssamlingar	17
Kultur-IT i Norge.....	17
Utforska och utveckla hur regionens kulturarv och Västmanlands läns museum kan vara en central aktör för den demokratiska dialogen i regionen.....	18
Demokratiytor	18

Bild och samtal	18
Möten med museum.....	18
Projekt Ohtsedidh	18
Temadag – Framtidens digitala äldreomsorg – samarbete med MdH.....	19
Koldioxidteater	19
Ljudvandringssappen om Skitviken - en rosig lustgård full av liv	19
Kulturmiljövården	20
Föremålssamlingarna förfrågningar/ besök	20
Utveckla en strategi och en handlingsplan för hållbar och effektiv digitalisering av verksamheten vid Västmanlands Läns museum.....	20
Sociala medier	20
K-samsök	21
Nytt bokningssystem.....	21
Kulturmiljövården	22
Digitalisering av samlingar i arkiven	22
Kartläggning och test av processer, framtagande av rutiner och instruktioner	22
Digitalisering Föremålssamlingar	22
Digitalisering Visual Arkiv:	23
Fortsätta att utveckla kulturmiljövårdsarbetet i länets kommuner i samverkansprojekt med länsstyrelsen och respektive kommun	23
Nya kulturmiljöprogram i Västerås, Skinnskatteberg, Sala, Hallstahammar, Norberg och Arboga kommuner	23
I projekt med länsstyrelsen för att samla in och förmedla ut kunskap om modernismens kulturarv i länet	23
Ta fram en gemensam kulturarvsstrategi tillsammans med länsstyrelsen och länets regionala kulturarvsaktörer	23
Utveckla www.kulturarvvastmanland - kulturarvsportalen för Västmanland genom ett ökat nätverksarbete mellan regionen, kommunerna, hembygdsrörelsen och andra aktörer	23
ADMINISTRATION OCH SERVICE.....	24
Administration.....	24
Fastighetsskötsel och museiteknik.....	24

INLEDNING

Museet i samhällsutvecklingen

I den nya museilagen skärps inte bara definitionen för vad ett museum är. Här ställs också ökade krav på museernas bidrag till samhällsutvecklingen. Med bakgrund i att Riksdagen 2017 antog en ny kulturarvspolitik för Sverige så har museernas betydelse i samhället markerats. 2019 stod det även klart att regeringen tillsätter en utredning för att se över länsmuseumernas situation. Utredningen kommer att pågå under 2020.

Länsmuseiverksamheten utgör en viktig del av lokal, kommunal och regional utveckling. I arbetet med den regionala kulturplanen har kulturarvsområdet på olika sätt prioriterats och kulturplanen är det styrdokument som vi arbetar utifrån. Tillgång till kultur och kulturarv får allt större betydelse. Detta gäller inte minst i arbetet att skapa ett socialt hållbart samhälle, vilket har diskuterats på olika håll, men bland annat i Sveriges museers *Framtidsdokument* där mångfald betonas. I valet av vilka frågor som tas upp och vilka berättelser som lyfts fram kan länsmuseet bidra till att skapa platser och sammanhang där flera känner sig välkomna. När arbetet med att nå målgrupper som sällan eller aldrig besöker museet eller tar del av innehåll online stärks, kan länsmuseet fungera som en allt viktigare kugge i samhällets kulturella infrastruktur. Olika intressegrupper och föreningsliv involveras i länsmuseets verksamhet. Särskilt utrymme ges till barn och ungdomar med olika former av stöd och inspiration till eget skapande. I den här verksamhetsberättelsen berättar vi om museets verksamhet utifrån de prioriterade målen i den Regionala kulturplanen som sträcker sig 2019-2022.

Utvidgade utställningslokaler och nya basutställningar för Västmanlands läns museum och samverkan med Västerås konstmuseum och Kulturutveckling innebär att plattformen för verksamheterna på Karlsgatan 2 löpande har utvecklats sedan inflyttningen 2010. En nära samverkan med andra kulturuttryck i det centrala läget, nära besökare och medborgare är en stor tillgång för alla verksamheter i huset. Ett ökat samarbete kan ske såväl internt som externt och tilldelade resurser kan då utnyttjas effektivare. Möjligheten finns för verksamheterna att nå nya målgrupper och bli mer aktiva i integrationsarbetet.

Om vi på djupet ska kunna utveckla nya sätt att arbeta med museets samlingar och förmedling av kulturarv och engagera unga länsbor i det arbetet behövs ytterligare resurser än de vi har via ordinarie budget. Vi behöver ställa om verksamheten för att strategiskt arbeta med att hitta finansieringsformer för olika specialinsatser vi behöver göra och söka finansiering via projektmedel. Under 2019 kunde vi driva ett större pedagogiskt projekt tack vare externa medel från finansören Formas. Jag arbetar även aktivt tillsammans med Sveriges all länsmuseer för att stödja projektet *Sveriges största museum*, ett projekt som ligger under Länsmuseernas samarbetsråd som syftar till att lyfta länsmuseerna i Sverige på den kulturpolitiska agendan och till medborgare nationellt.

Västerås den 28 februari 2020

Jennie Schaeffer, fil.dr. Länsmuseichef

REDOVISNING AV VERKSAMHETEN 2019

Verksamhetsberättelse utifrån Västmanlands läns museums prioriterade fokusområden i den Regionala kulturplanen år 2019-2022. Under 2019 har läns museet arbetat med alla prioriterade områden.

Utveckla och stärka Karlsgatan 2 som mötesplats och kulturscen för konst och kulturarv för länet och staden tillsammans med Västerås Konstmuseum

Västerås stad och Region Västmanland står tillsammans bakom de båda museerna på Karlsgatan 2. Västmanlands läns museum och Västerås konstmuseum, två museer i ett hus, utgör en kulturscen för staden och regionen. I huset finns även Region Västmanlands enhet Kulturutveckling som under 2019 också har bidragit till Karlsgatan 2s verksamhet. Driften av Karlsgatan sker i gemensamma ledningsmöten mellan representanter för huvudmännen, hur det sker i detalj regleras i ett särskilt avtal som sträcker sig till och med 2020. Museernas arbete med kommunikation, butiksutveckling och programverksamhet samordnas via en program- och kommunikationsgrupp. Läns museets utställningar, Arkiv och Bibliotek, kommunikation online, alla museets programpunkter och samarbeten har utvecklat och stärkt Karlsgatan som mötesplats och kulturscen för konst och kulturarv.

Besökare

Antal besökare till läns museet uppgick under året till drygt 98709. Besökare på Västmanlands läns museums hemsida: 46202 unika besökare (46 967 år 2018). Besökare på Karlsgatan 2:s hemsida: 17741 unika besökare (23 560 år 2018). 349 456 personer besökte entrétorget i museihuset där kafé, butik och konferens/programlokaler finns.

Kommunikation

Trycksaksproduktionen bestod av vepor, affischer, flygblad och foldrar av olika slag som exempelvis museihusets gemensamma säsongsprogram som gavs ut 2 ggr under året. Den grafiska produktionen skedde inom museet och så gott som allt trycktes även in house. Ett fåtal trycksaker som säsongsprogrammet lämnades till tryckeri. Vi tog även fram två stycken beachflaggor med museets logga för användning i publika sammanhang där vi inte är i museihuset. Vi har annonserat i lokalmedia som Västerås tidning och Magazine 24, i tidskrifter och kataloger som vänder sig till bussresenärer och turister som exempelvis Ekomuseum Bergslagen Magasinet, Kupé, Resmål och Resemagasinet Buss, liksom ett par specialtidskrifter som Vinterguiden. Vi har funnits med på ett antal stortavlor i Västerås och annonserat på digitala skärmar på offentliga platser i Västerås city. Vi har även haft annonsering inne på tåg i Bergslagen och synts på bildskärmar på Mälardalens högskola.

En stor del av verksamhetens tid har lagts på utställningsproduktion. Både uppdatering/vidareutveckling av museets basutställningar, egna tillfälliga utställningar samt inlånade vandringsutställningar. Här har kommunikationsverksamheten varit med och bearbetat bilder och arbetat med layout av texter. Detta utöver det vanliga arbetet med att kommunicera och marknadsföra utställningarna. I området runt museihuset finns 9 ljusskyltar med information och guidning till museet samt 6 stycken flaggor utanför entrén och 3 stycken till på torget

längre bort. Aktuella utställningar exponerades med vepor på entrétorget vägg in mot utställningslokalerna. På gatupratare på museihusets entrétorg skyltar vi med aktuell information om utställningar och program samt tillfälliga markeringar på utställningsgolv har använts för att leda besökare rätt. På dörren in till utställningslokalerna finns nu en karta med aktuell utställningsinformation som byta 2 ggr per år. På bildskärmar vid museihusets information visas information om aktuella och kommande utställningar.

Utställningar

Uppbyggnaden av nya basutställningar i utvidgade lokaler inleddes 2014. Efter den första delen "Förtidens folk och fä" kunde nästa del "Medeltidens makt och människor" öppnas under 2015. Under 2016 slutfördes det stora basutställningsprojektet med öppningen av utställningen "Nya tidens ordning och reda 1500 - 1700-tal" och "Modärna tider 1800 - 2000-tal" och under 2018 invigdes "Motorer och Människor". Basutställningarna har under 2019 på olika sätt uppdaterats och kompletterats med uppgifter, rekvisita och föremål. De utbyggda lokalerna ger nya möjligheter med ökad tillgänglighet till museets verksamhet i form av utställningar, program, pedagogisk verksamhet och olika aktiviteter. Våra 5 basutställningar är fortsatt väldigt uppskattade och välbesökta. Det innebär att de kräver ett kontinuerligt underhållsarbete för att hålla dem hela, fräscha och användbara. En hel del tid och samarbete med museitekniker krävs för detta. Under 2019 har vi haft en attributmakare/tekniker timanställd som stöd i detta arbete. Enligt vår ursprungliga plan för basutställningarna ska de aldrig bli statiska. Det innebär att vi kontinuerligt utvecklar och förnyar delar av basutställningarna på olika sätt med t ex nya föremål, ny rekvisita eller kläder, nya texter, nya interaktiva moment eller ny teknik. Under 2019 har vi gjort 34 olika sådan större eller mindre tillägg. Extra anställd attributmakare och museitekniker har bidragit till att möjliggöra detta tillsammans med pedagoger, utställningsansvariga, och personal inom museiteknik och kommunikation.

Exempel på tillägg och förnyelse 2019 har varit att vi bytt ut montrar till fler klimatmontrar i förtid och medeltidsutställningarna och även placerat nya digitala klimatloggar i alla montrar med känsliga föremål. Vi har också börjat bygga om i entrén till förtidsutställningen och påbörjat planeringen av en helt ny introduktionsdel för alla basutställningar vid entrédörrarna till läns museet. Nya utkiksmål i länet har tillkommit, fler kläder att prova i Nya tiden och innehåll och bildspel klart i den sista delen av Modärna tider som handlar om 1980 - 1990-talen.

Tillfälliga utställningar

Under året har totalt 13 olika tillfälliga utställningar visats på museet eller på annan plats. Några har avslutats i början av året, några öppnades i slutet av året. En utställning visades i annan kommun samt efter det på museet. En utställning visades endast utomlands. Det har varit inhyrda utställningar, egenproducerade utställningar och utställningar inom våra demokratismarbeten.

Inhyrda utställningar

- Hela världen brinner om Astrid Lindgrens krigsdagböcker tom 6/1
- Arktisk skinnberedning tom 13/1
- Allemansland om den västmanländske författaren Lennart Hellsings sagovärld. Visades i Skinnskatteberg 23/2 – 24/3
- Allemansland visades på museet 30/3 - 9/6
- Årsrika- en utställning om att vara äldre - visades 19/6 – 22/9

Egenproducerade utställningar

- Ateljé Wijgård 100 år med svartvita fotografier från de två Västeråsbaserade fotograferna Emil och Kjell Wijgård. Visades t o m 31/3
- Porträtt, postiljoner och picknick om västmanländska kvinnor bakom kamera invigdes 30/11 och fortsatte in på år 2020. Utställningen visar fotografier kring sekelskiftet 1900

Utställning visad utomlands

- I ett litet samarbete med Automation Region, Mälardalens Högskola, där museet bistod med arkivfoton och tog fram texter, visades ett tiotal bilder av Automation Region under Svenska Mässan i Hannover 1/4- 5/4.

Övriga utställningar i samarbeten

Utställningsverksamheten har under 2019 fortsatt arbeta med våra demokratiprojekt på olika sätt. 2019 har det inneburit 4 olika samarbeten som mynnat ut i utställningar. Året inleddes med redovisning av vårt årliga samarbete med Mälardalens högskola. Studenterna visade tillägg i utställningen *Modärna tider* med titeln *MDH hackar*. Den handlade om kommunikation och personliga berättelser. Vi har vid två tillfällen under året samarbetat med Kvinnohuset Västerås med anledning av deras 40-årsjubileum. De har producerat och visat sin fotoutställning *I ett annat ljus – alla kan bidra till förändring* i Frizonen. Dessutom har de visat en mindre variant av denna ute på entrétorget. I ett samarbete med regionens kulturutveckling media/film, Mälardalens högskola och Kopparlundsgymnasiet visades utställningen *Läget Z* i Frizonen. Genom film, ljud och konst visade ungdomarna exempel på hur det är att vara till den unga generationen idag.

Projektet Koldioxidteater mynnade ut i två utställningar på entrétorget som sommarjobbade ungdomar som deltagit i vårens projekt arbetade fram. Båda utställningarna handlade om klimatutmaningar och förändring. Den första utställningen utgick från barnens perspektiv och hette *Vad är det med folk nuförtiden?* Den andra utgick istället från äldre och hette *Jag hoppas att unga kommer förstå*.

Museipedagogiken

Under 2019 har pedagogerna genomfört visningar för förskolor, grundskolor och gymnasium. Dessutom har vi genomfört visningar för andra grupper, främst SFI-grupper och grupper med inriktning mot språkinläring samt pensionärsgrupper. Några av visningarna har varit så kallade kombovisningar som vi genomfört tillsammans med Konstmuseet. Vi har medvetet hållit ner antalet visningar något under året för att räkna till för det pedagogiska utvecklingsarbetet samt övriga projekt som pedagogerna deltagit i under året.

Inom projektet Mylingar – skogens faror (se ovan) genomfördes program på läns museet riktat till barn och familjer samt förskolebarn. Aktiviteterna följde den metod som projektet arbetat fram med att kombinera berättande, slöjd och läsförståelse aktiviteter. Det genomfördes två familjedagar inklusive en invigning av utställningen *Allemansland*, samt ett 100-årskalas för inbjudna förskolebarn. Visningar för personer med demensdiagnos, syntolkade visningar i samarbete med SRF och i samarbete med Svenska kyrkan har också genomförts. Fortsatt arbete med Fruntimmersfika, både på Karlsgatan och men också på andra platser i länet, främst mötesplatser och hembygdsgårdar.

Visningar och andra publika arrangemang

Vecka 10 arrangerade vi tillsammans med Västerås konstmuseum en fruntimmersvecka och med internationella kvinnodagen den 8 mars. Vi bjöd på lunchvisningar med pedagoger från

båda museerna på en och samma visning och vi anordnade en speciell fruntimmersdag med föreläsningar, quiz och musik framförd av NTI-gymnasiet på entrétorget. En vecka i mars uppmärksammade också Karlsgatan 2 Internationella Down syndromdagen genom att ge plats för Västerås nystartade Down Syndromförening. De fick ställa ut strumpor som de tillverkade under en speciell barnlördag i Konstlabbet på Konstmuseet. Besökare kunde också färglägga pappersstrumpor på plats i utställningen som visades i den s.k. hörnan hela veckan.

Under året har föreningen ”Möten, människor och musik” anordnat musikkvällar på entrétorget och kaféet en onsdagkväll i månaden. Detta har lockat många besökare och verkligen gjort Karlsgatan 2 till en mötesplats. Det finns för övrigt flera intressegrupper som brukar träffas regelbundet i kaféet, t.ex. Folkhopen som också ses en onsdagkväll i månaden samt ett gäng fotointresserade som ses varje torsdag.

Under den Internationella museidagen 18 maj hade vi öppet hus. Vi föreläste, visade, pysslade och renoverade fönster där museets byggnadsantikvarier kunde dela med sig av sin kunskap till besökarna på Karlsgatan 2.

Den 14 september var det dags för årets Kulturnatt. Som vanligt startade vi med barnaktiviteter redan kl.13 och avslutade med en DJ kl.23.30. Huset fylldes med visningar, föreningsutställningar, film, föreläsningar, dans- och musikframträdanden. Den 9 november var det Arkivens dag och det var vår tur att vara värd för alla arkiv i Västmanland. Arkiven visade upp sina verksamheter i den stora utställningshallen Traversen. Samma dag anordnade Västerås konstmuseum en textildag. Vi samarbetade kring en av fyra föreläsningar som handlade om båda ämnena. Konstnären Kristina Müntzing berättade om sitt användande av arkiv som en del i sin konstnärliga praktik.

Årets julmarknad gick av stapeln den 7-8 december och var mycket lyckad. Det var fler utställare än förra året och också fler besökare. På lördagen stod vi för julpyssel för barnen och på söndagen hade konstmuseet konstlabbet öppet. På söndagen uppträdde ABB-kören på entrétorget vilket förhöjde julstämningen. Under hösten har Regionens kulturutvecklare haft kulturlabb på Karlsgatan 2 vilket öppnat upp för nya besökare.

Arkiv och Bibliotek

Faktarummet på Karlsgatan 2 har bytt namn till ”Arkiv och bibliotek” för att bli tillgängligare för våra besökare. För att vägleda besökare i huset har fyra uppdaterade skyltar beställts. Det nya namnet ska framöver användas i all intern och extern kommunikation. Arkiv och Bibliotek en trappa upp på Karlsgatan 2 har under året tagit emot besökare och plockat fram arkivhandlingar åt dem i arkivet, och svarat på förfrågningar som kommit till arkivet via telefon eller e-post. Besök och frågor har förutom från privatpersoner även kommit från kommuner, länsstyrelsen, föreningar, företag, fastighetsägare och museer. Framplockade arkivhandlingar, eller uppgifter ur dessa, har besökarna använt i bl.a. böcker, tidningsartiklar, vetenskapliga rapporter, släktforskning, Tv-produktioner, teaterpjäser, konstverk, bygglovsärenden, för renoveringar av byggnader och som tavlor.

Till Arkiv och Bibliotek har det kommit 213 besökare som vi vid 181 tillfällen har hjälpt genom att plocka fram arkivhandlingar eller böcker så att de har fått svar på sina frågor. Från allmänheten har vi fått 217 frågor via e-post eller telefon där vi letat fram specifika uppgifter ur arkivet, eller berättat vad vi har för material som kan besvara frågan och då har de i de flesta fall besökt oss för att titta på det. Personal från museet har kommit till faktarummet vid 234 tillfällen för att få fram uppgifter till bl.a. utställningar, projekt, sociala medier, program-

punkter, arkeologi och rådgivningar i byggnadsvård. Arkivet har fått 62 bildbeställningar och däribland en större extern bildbeställning. Det var arkivbilder på en gård utanför Västerås. Ett hundratal bilder har även skannats till den egenproducerade utställningen om kvinnliga fotografer i Västmanland. Till denna utställning har arkivhandlingar, som foton och fotoalbum plockats fram och ställts ut i montrar. Arkivet har även letat fram och digitaliserat några hundra fotografier och negativ till tidskriften ”Spaning” som gavs ut tillsammans med Henbugdsförbundet under 2019, Kultursportalen, och flera utredningar samt rapporter genomförda av museets kulturmiljöverksamhet.

Arkivarien har varit läns museets kontaktperson gentemot ABB vad gäller Aseas foto- och filmarkiv.

Arkivet har valt, klippt ut och kopierat pressklipp från länets dagstidningar som har sorterats in i Pressklipparkivet. Arbetet med att kopiera gamla gulnade pressklipp för bevarande har fortsatt. Arkivet har sorterat och arkivlagt beslut och andra handlingar för kännedom från olika myndigheter in i det Topografiska arkivet, samt arbetsmaterial från personal som slutat på läns museet. Arkivet har också tagit emot och dokumenterat 24 mindre gåvor från privatpersoner, bl.a. med fotografier från Västerås och Arboga, böcker, fickalmanackor med dagboksanteckningar, och ca 200 glasplåtar och negativ från en amatörfotograf. Dessutom handlingar, pressklipp och fotografier med koppling till Max Anderssons Kanotbyggeri i Västerås. Topografiska arkivet har fortsatt gått igenom. Genomgångna volymer för länet har även förtecknats i Visual Arkiv. Alla årets diarieförda ärenden har registrerats i Visual Arkiv. För samtliga genomgångna volymer har oregistrerade fotografier skannats, fått nummer i E-serien och metadata, för att sedan registreras, och läggas in post för post, i Primus, och även om upphovsrätten så tillåter publiceras på Digitaltmuseum. Ett vårdarbete har gjorts där fotografier som varit publicerade i Aseas personaltidning ”Vi Aseater” åren 1973-1988 har tagits ur plastfickor och lagts i pappersomslag och vårdats. Biografiska uppgifter för ett 40-tal personer som efterlämnat personarkiv har tagits fram. Ett personarkiv har ordnats och förtecknats.

Hanteringen och diarieföringen av ett antal nya fyndfördelningsärenden har retts ut i samarbete med registrator. Dessa utgrävningar är registrerade i Primus Arkeologi och publicerade i KulturNav. Fältnmaterial från arkeologiska utgrävningar från 1998-2005, till en omfattning av 2,5 hyllmeter handlingar, har arkivlagts tillsammans med övrig dokumentation från respektive utgrävning i det Topografiska arkivet. För arkivbeständigheten har även fältnmaterialet som är på ritplast kopierats på papper. Vissa ärenden som inte varit registrerade i Visual arkiv har även registrerats i sökregistret. Ritningar från ett 100-tal äldre och nyare arkeologiska utgrävningar har lagts nya arkivbeständiga aktomslag och fått ny placering i ritningsskåp.

En visning av arkivet har genomförts för Dingtuna-Lillhärad sockengille, med 8 personer. Faktarummet har varit öppet under ”Öppet hus” och ”Kulturnatten”, och då visat dagstidningar och foton på olika teman. Arkiv och bibliotek har arrangerat och varit värd för ”Arkivens dag”, och deltagit med skärmställning på temat ”Gömt och glömt”. Under hösten har en person under handledning av arkivarien haft praktik och arbetsträning i arkivet.

Böcker och tidskrifter

Arkivet har köpt in 87 böcker, tagit emot bytesexemplar av årsböcker, friexemplar och tidskrifter som vi prenumererar på. Nya böcker presenteras för alla medarbetare i ”Boknytt”, tre sådana har gjorts under året. Under året har nya böcker registrerats i den nya versionen av Libris. Biblioteket har även tagit emot två gåvor med lokalhistorisk litteratur från privatpersoner. Det rör sig om ca 300 titlar.

Samlingar

För att göra Västmanlands läns museum och Karlsgatan 2 till en levande plats för konst och kultur så behöver vi arbeta med våra samlingar, så att det ska finnas något att visa, dela, diskutera, beforska och uppleva för nutida och framtida museibesökare. Arbetsområdena inom samlingarna har under andra halvan av 2019 fokuserat på att sammanställa en nulägesrapport över vad som behöver åtgärdas inom samlingsförvaltningsarbetet, samt påbörjat åtgärder efter dess färdigställande. Upprätthållandet av registrering och digitalisering har fortlöpt under hela 2019. Under en vecka i augusti har introduktion gjorts av nyanställd föremålsantikvarie. Överlämning av arbete samt introduktion till arbetsplats och arbetsmoment har genomförts av avgående föremålsantikvarie samt museichef. Under augusti samt september har sedan den nya föremålsantikvarien lagt mycket tid på att sätta sig in i den nya arbetsplatsen, arbetsmomenten samt samlingen och magasinen.

Föremålshantering

Mellan augusti-december 2019 har arbete med upprensning av föremål placerade utanför magasin pågått. Det gäller både oregistrerade föremål och registrerade museiföremål placerade utanför magasin, så som i ex. förråd och vårdrum. Omstrukturering, rensning och rengöring av förråd, packrum, korridorer, trapphall och vårdrum pågår. En utredning om inventering av föremål i magasin har gjorts och inventeringen påbörjas i början av 2020. Omhängning har gjorts av alla föremål uppknutna med bomullsband på galler i magasin, det rör sig om ca 500 föremål. Återplacering av föremål som varit ”tillfälligt” placerade utanför magasin samt förtätning i magasin för att göra plats åt nyinkomna föremål har utförts. 124 st föremål har tillståndbedömts och packats ned från Karlsgatan 2, transporterats, frysts, packats upp, tillståndbedömts med åtgärder, fotograferats, redigerats, webpublicerats och återgått till magasin på WA. Tre föremål har fotograferats inför utlån till utställningen ”Kvinnliga fotografer” på Karlsgatan, vilka även dokumenterats i lånehandlingar. 20 st föremål har hämtats tillbaka från extern utlåning. Stickprovskontroller har genomförts i magasinerna, dessa har påvisat stora brister i placeringskoder och registrering.

Inom arkeologin har fynden från utgrävningarna av Sala gruvby registrerats 1984. Cirka 3700 föremål, 2/3 av arbetet är klart. Föremålen kommer sedan att föras med placeringskoder i magasin. Slutförs 2020. En förteckning över arkeologiska föremål som finns utställda i Sala silvergruva, 408 föremål är gjord. 79 av dessa är mynt. Inventering gjord på plats, 2 antikvarier under en heldag. En förteckning över prover (699st) från Lapphyttan RAÄ 22 har upprättats tillsammans med Vlm:s föremålsantikvarie och skickats till RAÄ. Museet har fått fyndfördelningsbeslut från RAÄ angående fynden från Lapphyttan som har tilldelats Västmanlands läns museum, cirka 9200 föremål plus 699 olika prover. Fyndfördelningslistan från Lapphyttan går igenom, antecknar fynd som inte registrerats tidigare och antecknar vilka fynd som kommer att gallras bort enligt överenskommelse med utgrävande arkeolog, Länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet. Cirka hälften av fynden genomgångna. Görs färdigt 2020. Flyttat in resterande föremål av metall i det nya magasinet för arkeologisk metall. Inventerat föremålen och fyllt i placeringar som fattats eller varit felaktiga. Ca 25 backar med föremål från den arkeologiska utgrävningen av Dominikanerklostret 1955 – 1960.

Tagit emot fynd från Stiftelsen Kulturmiljövård. 558 fynd, fördelade på 7 olika arkeologiska utgrävningar i länet. Förmedlat dokumentation och upplysningar av nyupptäckt fornborg (stenskans) mellan markägare i Svedvi sn, Fågelsjö och Länsstyrelsen våren 2019.

Gåvor

Under 2019 har länsmuseum tackat ja till 7 st gåvoerbjudanden. Flera gåvoerbjudanden inkom men togs ej emot. (Emottagna: Tekniska föremål från Wenströmska gymnasiet, plakett från

ASEA, haklappar från Geddeholms herrgård, optikerutrustning, mjölkmaskin, förpackning med vanillinsocker, pilspets).

Samlingsförvaltning

Arbete med att sammanställa en arbetsgång för en ny samlingsförvaltningsplan utifrån SPECTRUMS 21 standarder har påbörjats. Föremålsantikvarien har tillsammans med en projektgrupp tagit fram vilket material som redan finns, samt via bland annat intervjuer med annan personal på länsmuseum och Kulturservice definierat vilka dokument som ska tas fram. En grund till samlingsförvaltningsplanen har producerats och kommer att förstärkas under 2020 när fler rutiner, riktlinjer och policys blivit färdiga. Flera riktlinjer har färdigställts, men många kvarstår.

Lån/depositioner

Nya lånehandlingar och implementering av användandet av lånemodulen i Primus har arbetats fram. Konvertering från depositioner till lån har påbörjats och färdigställs efterhand de gamla depositionsavtalen går ut. Utredning av deponerade kyrkliga föremål påbörjad.

Magasin

Daglig översyn av klimatanläggning har krävts under hela året då klimatanläggningen stänger ner flera gånger i veckan. Mycket tid har gått åt att konsultera med klimatiförvaltare och fastighetsförvaltare. Möten har hållits kring klimatanläggningens framtid. Ett arbete är påbörjad kring restvärdesräddning, både utifrån magasinerna på WA och utställningarna på länsmuseum. Genomgång och uppritning av lokaler har gjorts tillsammans med fastighetsförvaltare på Hallstahammars kommun. Magasinregister med placeringskoder samt kompletterande hylluppmärkning är påbörjad. Uppstädning och röjning efter vattenläcka i och utanför magasin 110. Genomgång av insektsfällor och skadedjurkontroll genomförd tillsammans med Anticimex vid 2 tillfällen. I början av 2019 hyrdes frysen på WA ut till Eskilstuna Konstmuseum.

Inköp

Investeringsutredning samt inköp har utförts under hösten 2019. Inköp har gjorts primärt för att effektivisera magasinsarbete samt för att kunna utföra säker packning och transport av föremål.

Publiceringar

Fotografering av föremål som ska publiceras i en bok om Militära uniformer har tagits av föremålsantikvarie. Föremålsantikvarierna bidrog med artiklar till tidskriften Spaning och en av antikvarierna var även med i redaktionsgruppen och tog bilder till tidskriften och var med i korrekturarbetet. I början av året bidrog föremålsantikvarie med en artikel till Västerås släktforsarklubbs tidning "Arosiana". Under första halvan av året ansvarade föremålsantikvarie för tillsyn av webbsidan Kulturarv Västmanland. De grönlappade textila föremålen från Västmanlands hemslöjdsförenings butik inventerades 2018, dessa registrerades, fotograferades och lades ut på DigitaltMuseum under 2019.

Genomföra ett brett pedagogiskt utvecklingsarbete kring länets historia med fokus på barn och unga

Pedagogiskt utvecklingsarbete

På läns museet har vi under 2019 påbörjat ett pedagogiskt utvecklingsarbete. Efter att ha producerat nya basutställningar behöver vi möta upp med nya pedagogiska program och material. Med anledning av att vi har svårt att räkna till för både behoven från skolor och för övrig verksamhet och projekt vi deltar i har vi som syfte att få en resurseffektivare verksamhet samt öka tillgänglighet till våra utställningar och kunskap om lokalhistoria, till elever, lärare och andra invånare i hela länet. En arbetsgrupp har organiserats med medarbetare från den publika verksamheten från läns museet. Utvecklingsarbetet kommer att pågå fram till 2022 och en aktivitetsplan har i nuläget lagts för arbetet fram till och med våren 2021.

Under hösten 2019 har vi påbörjat arbetet med att ta fram ett nytt bokningssystem som skulle kunna spara mycket tid för pedagogerna, men även göra verksamheten mer planeringsbar. Under hösten har vi fokuserat på att stärka den publika personalen genom studiebesök på museer i landet för att få inspiration för framtagande av nya pedagogiska material samt inspiration för nya upplägg av visningar. Dessutom har en workshop om värdskap och bemötande genomförts inom utvecklingsarbetet där fler medarbetare inom museet bjöds in, samt inbjudan även skickades till nätverket LänsPUP. Under hösten har de befintliga studielådorna för sten- och bronsålder, samt järnålder, fått en ansiktslyftning genom ny inredning och som exempel har OHbilder bytts ut till digitala bilder. Som en följd av inspirationen från studiebesök har pedagogerna påbörjat arbetet med att utveckla visningsverksamheten. Dessutom har pedagogerna utvecklat några nya temavisningar för alla basutställningarna under året.

Som en del i att förenkla och effektivisera arbetet med pedagogiken och utställningsverksamheten, har vi påbörjat arbetet med att strukturera upp och organisera rekvisitamagasinet på WestmannaArvet samt även det mindre rekvisitamagasinet på Karlsgatan 2. För att ge utrymme att skapa ett nytt pedagogiskt, publikt och kreativt utställningsrum där det tidigare varit förråd, har vi ägnat en stor del av 2019 åt att göra iordning förrådsutrymmen på Karlsgatan. För att få ordning på och sökbarhet i all den rekvisita som PUP ansvarar för har ett stort sorteringsarbete vad gäller rekvisita påbörjats både på Karlsgatan och Westmannaarvet. Rekvisitan används både i utställningar och pedagogik.

Pedagogerna har deltagit i stärkningen av PUPgruppen genom gemensamma träffar med Regionhälsan. Inför arbetet med det pedagogiska utvecklingsarbetet har pedagoger och utställningsantikvarier genomfört regionens projektledarutbildning som en del i kompetensutveckling inför arbetet. Pedagogerna har även deltagit i branschträffarna Museernas vårmöte samt i Höstvandringen som arrangerades av nätverket Forum för utställare.

Projektet Koldioxidteater avslutades med ett seminarium riktat mot andra museer och kulturverksamheter. I det deltog också personal på museet som en del av det pedagogiska utvecklingsarbetet.

Utveckla samarbete, nätverk och ökad dialog med länets kulturinstitutioner, museer och andra verksamheter inom musei- och kulturarvsområdet

Regionalt barn- och ungdokumentnätverk

En representant från pedagogerna deltar i det regionala nätverket för barn- och ungdokument, där syftet är att arbeta strategisk för att skapa bra förutsättningar för barns och ungas rätt till kultur i Västmanland. Under 2019 deltog en pedagog i tre av totalt tre genomförda möten. Deltagare i nätverket är representanter för både kultur och skola i regionens kommuner, Region Västmanlands kulturutvecklare, Hemslöjdsförbundet och representanter från regionens övriga kulturinstitutioner.

Projekt Mylingar och skogens faror/Skinnskattebergs kommun

Pedagogiken har samverkat i Kulturutveckling Biblioteks projekt *Mylingar och skogens faror*. Ett mål i projektet har varit att hitta samarbetsformer mellan Västmanlands läns museum, Västmanlands hemslöjdsförbund, Kulturutveckling Bibliotek, biblioteken i länets kommuner och slöjdpedagoger. Under året har en pedagog från läns museet deltagit i projektgruppsmöten för att driva projektet framåt samt har varit på bibliotek i åtta av länets tio kommuner för att samverka kring aktiviteter riktade mot barn- och unga tillsammans med de lokala biblioteken och länets hemslöjdsförbund. Dessutom skedde ett närmare samarbete med Skinnskattebergs kommun som erbjöds att få visa utställningen *Allemansland* på biblioteket under fyra veckor, som projektet bekostade. Projektet kommer att avrapporteras i början av år 2020, men de erfarenheter och arbetsmetoder vi arbetat fram i projektet kommer vi att använda i den ordinarie verksamheten för lovaktiviteter under 2020.

Interregionala samarbeten Projekt Ohtsedidh – samiska spår i Mellansverige

Läns museet har deltagit i samsarbetsprojektet *Ohtsedidh – samiska spår i Mellansverige* som vill synliggöra och sprida kunskap om ett samiskt kulturarv utanför dagens renskötselområde. Deltagare i projektet är Läns museet Gävleborg, Dalarnas museum, Västmanlands läns museum och Stiftelsen Gaaltije. Ett viktigt mål för projektet är att främja samsarbetet över länsgränserna. Ett sådant samarbete ter sig också naturligt när det gäller att dokumentera ett mobilt kulturarv, vilket det samiska i mångt och mycket är. Kartläggningen av det samiska kulturarvet ger också en möjlighet till kunskapsutbyte med hembygdsföreningar, privatforskare och samiska organisationer.

Samverkan med Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet har i sitt museiuppdrag funderat och försökt svara på frågan *Hur uppfattar lärare museernas skolverksamhet?* Det ville de försöka ta reda på genom fokusgruppsundersökningar på totalt sju museer i Sverige, varav vi på Västmanlands läns museum var ett av de samverkande museerna. Lärare från skolor i Västmanland bjöds in att ta del av vår verksamhet. Därefter genomfördes intervjuer i grupp av de deltagande lärarna. Lärarna kom från förskola, grundskola och gymnasium. Efter intervjutillfällena sammanställdes materialet som kom alla samverkande museer till del.

Kvinnohuset Västerås

Läns museet har samarbetat med kvinnohuset och AIMproduktion kring de båda utställningarna *”Kvinnohuset 40 år”* och *”I ett annat ljus”* samt programverksamhet kopplat till utställningarna. Vi har samarbetat med konstmuseet kring fruntimmersveckan och nya gemensamma lunchvisningar.

Industrihistoriska föreningen och andra samarbeten

Liksom tidigare år har vi samarbetat med Industrihistoriska föreningen. De höll sitt årsmöte i vår hörsal den 21 mars. Årsmötet följdes av ett uppskattat föredrag för allmänheten där Lars Mjörning berättade om Surahammars Bruks roll i svensk biltillverkning, och om deltagandet i London to Brighton Veteran Car Run 2018 med bilen Vabis 1903. Under hösten fick vi till ytterligare ett samarbete med Industrihistoriska föreningen då Lars Henning berättade om Carl Henning och visade hans färgbilder från 1940-talets Västerås. Flera av föreningens medlemmar deltog i vår temadag om kvarteret Mimer och Östermalm den 17 november som var ett startskott för vår insamling av berättelser från arbetet på ASEA och livet på Östermalm. Två av våra anställda besökte också Västmanlands Teaters ASEAkäll. 17 april arrangerade vi en föreläsning om tempel och kulthus i samarbete med Badelunda hembygdsförening och Svenska Kyrkan.

Länsmuseet har varit synliga i nationella och internationella sammanhang som t.ex. Internationella Museidagen 18 maj, den nationella Arkeologidagen 25 augusti och Europeiska Kulturarvsdagen 8 september. 18 maj arrangerade vi ett öppet hus tillsammans med Västerås konstmuseum där flera av våra verksamheter visade upp sig för allmänheten. 25 augusti anlät vi en forskare för ett föredrag om skelettfynd från slaget i Västerås 1521 och vi visade vår medeltidsutställning. 8 september hölls ett Fruntimmersfika med inriktning på två kvinnor som varit nedtecknare och insamlare av berättelser från länet.

Länsstyrelsen

26 augusti bjöds det på en heldag om arkeologi i länet i samarbete med länsstyrelsen. De senaste undersökningarna och forskningsresultaten presenterades i fem olika föredrag. Bl.a. berättades det om skallen som hittades av fiskare i Svartån. Skallen kunde visas i en monter i vår forntidsutställning och där blir den kvar ytterligare ett tag till.

Mälardalens högskola

Under 2019 har vi fortsatt vårt samarbete med Mälardalens högskola i olika sammanhang. Ett samarbete var med internationella utbytesstudenter som höll två workshops i våra lokaler i april och maj. Temadag – Framtidens digitala äldreomsorg – samarbete med MdH. Fem forskare kring digital äldreomsorg och museet ordnade en heldag den 17 september om framtidens digitala äldreomsorg som blev välbesökt. Förutom privatpersoner kom det personal från äldreboenden i flera städer runt Mälaren. Museets basutställningar ingick i en studie som handlade om tillgänglighet för synskadade där också utställningsantikvarierna deltog i presentation och redovisning. Vi har genomfört vårt årliga samarbete med kursen informationsdesign rumslig gestaltning som gjort tillfälliga tillägg i våra basutställningar. Vi har också inlett ett nytt samarbete med en annan kurs för Informationsdesign. Fem studenter har fått i uppdrag att, tillsammans med länsmuseet, ta fram idéer och koncept kring en kommande utställning. Dessutom har vi tagit emot en praktikant från MDH som arbetat med koncept och idéer kring vårt planerade nya utställningsrum Synpunkten.

Vi har samverkat med Automation Region från Mälardalens Högskola, kring en liten fotoutställning som Automation Region visade vid Svenska Mässan i Hannover i Tyskland under fem dagar i april.

Uppsala universitets ABM-utbildning

Handlett en praktikant från Uppsala universitets ABM-utbildning i 5 veckor, 2019-10-21 – 2021-11-22. Praktikanten har varit behjälplig med arbetet med fynden från Lapphyttan och förteckningen av utlånade föremål till Sala gruvmuseum.

Västmanlandsmusiken m fl

Vecka 41 erbjöds skolor föreställningen De re Metallica i samarbete med Västmanlandsmusiken och Västerås stad. Historikern Niklas Ulfvebrand och musikern Torbjörn Grass uppträdde i vår stora utställningslokal Traversen och berättade bergsbrukets historia och om människans mångtusenåriga jakt på mineraler och metaller. Det blev tre skolföreställningar och två föreställningar för allmänheten.

Västerås konstmuseum

Förutom samverkan i ledningsgruppen för Karlsgatan 2 genomför vi gemensamma program. Den 3 september genomfördes tex en stadsvandring om modernismen i arkitektur och offentlig konst tillsammans med Västerås konstmuseum. En av våra byggnadsantikvarier och en intendent från konstmuseet ledde vandringen.

BK Piren med flera

Den 16 oktober hade vi invigning av vår ljudvandringssapp om Skitviken. 60 personer deltog varav många från Västerås stad och Westmannaturism. Vi började med en presentation i vår Mimerbio och promenerade sedan till Skitviken där båtklubben Pirens medlemmar serverade korv med bröd. Det finns gott om ljudguider på museer runt om i världen men denna är speciell eftersom den bygger på ett långvarigt dokumentationsarbete. Det är Inger Orre och Martin Hedén som initierat och genomfört detta – men det skulle aldrig varit möjligt om inte BK Pirens medlemmar så generöst ställt upp och hjälpt till. Teknik och design av appen ansvarar Malmöföretaget Hi-Story för.

Bruksmuseet i Fagersta och Folkhemsturen

Den 3 november genomförde vi en bussresa i Norberg och Fagersta på temat modernismen i samarbete med Bruksmuseet i Fagersta där medlemmar i Bruksmuseivänner tog emot. Under turen besöktes också några platser kopplade till Ekomuseum Bergslagen. De 54 deltagarna i denna heldagstur kom från Köping, Västerås, Fagersta och Norberg.

Kulturmiljövården och länets kommuner

Fem projekt igång med Norberg, Sala, Västerås stad, Hallstahammar och Arboga. Kulturmiljövården (KMV) har påbörjat ett treårigt samarbetsprojekt mellan läns museet och länets kommuner kring ungas deltagande och engagemang i kulturarvsarbetet

Nätverket för byggnadsvård, BARK, Regionala samverkansgruppen för kyrkoantikvariska frågor

Våra byggnadsantikvarier inom KMV deltar i styrelsearbetet för Nätverket för Byggnadsvård i Västmanland och Bygga-Bo mässan, Regionala samverkansgruppen för kyrkoantikvariska frågor, BARK - Byggnadsantikvarisk regional krets. Två personer representerade museet på BARK:s årsmöte i Östersund. Sara Bäckman deltog på ett antal styrelsemöten per skype.

En person från KMV gruppen har varit med i referensgruppen för Bruk 2.0 - projekt mellan Länsstyrelsen Västmanland och Strömholms Kanalbolag. Projektet ska bidra till att utveckla ett attraktivt och hållbart boende längs Strömholms kanal genom att ta tillvara och tillgängliggöra slussvaktarbostädernas potential som unikt och vattennära. Deltog på planeringsmöte för Bråforsdagarna.

Nätverk Arkiv, museum och bibliotek (ABM)

Vi deltar i nätverket ”ABM i Västerås”, i arbetsmöten för ”Arkivens dag”, i ett inspirationsmöte om industrihistoria, och en medarbetare har utfört två endags rådgivningar i arkivfrågor, för Sala Silvergruva och Norbergs Bergslags hemslöjdsförening.

Ekomuseum Bergslagen

Vi deltar i styrelsearbete, stiftarmöten och ledningsgruppsarbete.

Landsantikvarieföreningen

Länsmuseichefen har under året deltagit i styrelsearbetet i den förening som knyter samman alla läns museer med varandra och som även är en motor i projektet Sveriges största museum.

Länsmuseernas samarbetsråd

Deltog tillsammans med Agne Furingsten, ordf i kultur och folkbildningsnämnden i Höstmötet för länsmuseernas styrelser och chefer.

Kulturchefsnätverket

Länsmuseichefen har under året deltagit i nätverket där vi knyter kontakter och skapar möjlighet för ytterligare samverkan.

Hembygdsförbundets arbetsutskott och styrelse

Länsmuseichefen har deltagit i möten under året.

Västmanlands hembygdsförbund och fornminnesförening och Västmanlands läns hemslöjdsförbund

Samarbetet ”Konst och Kulturarv ska integrera”, med Västmanlands hembygdsförbund och fornminnesförening och Västmanlands läns hemslöjdsförbund kring hembygdsföreningarnas samlingar och integration, fortsatte under 2019 i form av ett föredrag och en aktivitet. Föremålsantikvarien höll ett föredrag för 30 personer. Under våren var även två kurser inplanerade för hembygdsföreningar, vilka skulle hållas av föremålsantikvarie. Dessa skulle vara i föremålsvård och registrering. Båda kurserna ställdes in pga för få anmällda, men en del arbetstid gick åt för antikvarien till planerandet.

Aktiviteten ”Att öppna dörrar” hölls i Sala, 17/9. Syftet med aktiviteten var att få kulturföreningar att träffas och hitta sätt att samarbeta. Inbjudna var samtliga kulturföreningar i Sala kommun. Aktiviteten var ett samarbete mellan Västmanlands läns museum, Västmanlands läns hemslöjdsförbund, Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening, Västmanlands Länsbildningsförbund, Sala kommun och Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Arkeologin i länet

Länsmuseet har deltagit i möte mellan inbjudna parter som arbetar med fornlämningar på Västerås slott inbjudna av landshövdingen, deltagit i föreläsningar på Karlsgatan 2 om arkeologiska undersökningar i länet, deltagit i resa till Gamla Uppsala arrangerad av arkeologigruppen från Örebro i samarbete med Västmanlands läns hembygdsförening och arkeologigrupp. Länsmuseet har lånat ut skelett från den arkeologiska utgrävningen av Dominikanerkonventet i Västerås till forskare för datering och analysering till doktorsavhandling. Vi har även tillgängliggjort fram skelettmateriel till skolfilm om osteologi. Varit behjälplig i att hitta, ta fram och konservera föremål för att uppdatera och förnya forntids- och medeltidsutställningen på Karlsgatan 2, liksom att förnya handlingar om tillstånd att fortsätta visa deponerade

föremål i länsmuseets samlingar från kyrkor i museets medeltidsutställning. Påbörjat att förnyelse av låneavtal från SHM, historiska museet, till forntidsutställningen

Kungliga tekniska högskolan

Arkeologin har haft 6 föremål från Lapphyttan på utlån till KTH, för metallanalyser under november månad.

Spaning och bokproduktion

I samverkan med Hembygdbundet arbetar museets anställda för att bidra till och producera både tidskrifter och böcker om Kulturarvet i Västmanland. 2019 publicerades tidskriften Spaning med tema Textil.

Internationellt samarbete och nätverk Koldioxidteater

Samverkan med RISE forskningsinstitut, Syddanskt universitet, Malmö högskola, ungdomar, designers och museipersonal under 2019. 5 workshops, projektgruppsmöten och två utställningar tillsammans med västmanländska ungdomar.

LänsPUP

Publika verksamheten ansvarar för samordningen av länsnätverket för museers pedagogik, utställningar och program. Länsmuseet bjöd in nätverket 2019 att delta i en pedagogisk workshop kring kroppsspråk och värdskap.

Studiebesök och utbildningar

Utställningsantikvarierna har deltagit vid ett antal studiebesök på andra museer i Sverige och själva tagit emot studiebesök från några olika svenska museer samt Riksantikvarieämbetet. Kulturarvs-IT. Arbetsledaren har avslutat en 3-dagarskurs i Projektledning som påbörjades i december året innan, samt genomgått kurser i Hjärt- och lungräddning, Agresso och Heroma. All personal har varit på CRU:s verksamhetsdag på Tärna folkhögskola samt deltagit i en endagars studieresa i länet. Under året har all personal deltagit i personal- och APT-möten samt föreläsningar. All personal har genomgått online-kurser på Kompetensplatsen. Delar av personalen har genomgått brandskyddsutbildning.

Nätverkande inom området för föremålssamlingar

Föremålsantikvarien har varit på ett tvådagars Primusseminarium i Stockholm, samt en tvådagarskonferens i Nyköping anordnad av RAÄ, sk. Samlingsforum. Vid dessa tillfällen har viktigt nätverkande och utbyte av erfarenheter gjorts. En workshop för restvärdesräddning har genomförts på Karlsgatan 2, deltagare från flera museer fanns på plats. Föremålsantikvarien har även gått truckutbildning och har nu truckkörkort. Föremålsantikvarien sitter med i redaktionsgruppen för kulturarvsportalen och har varit på möten vid 4 tillfällen samt varit behjälplig för input via mail. Antikvarierna har även deltagit på personalmöten/APT/Fokusmöte/WA-möte, primusmöten mfl.

Kultur-IT i Norge

Arbetsledaren för Kulturarvs-IT har deltagit i nätverksträffar och eKulturseminarier, hållit i kontakten med supporten för Kultur-IT i Norge samt varit administratör i Primus. Arbetsledaren har genomfört ReQ-tester i Primus mot Windows 10 och Office 2016.

Utforska och utveckla hur regionens kulturarv och Västmanlands läns museum kan vara en central aktör för den demokratiska dialogen i regionen

Demokratiytor

Vi har arbetet med länsmuseets demokratiytor; med det pedagogiska arbetet Mdh hackar, med plan för framtagandet av nya Synpunkten och förflyttning av rekvisita, utställningen Läget Z. Ett nytt pedagogiskt och kreativt utställningsrum eller MakerSpace, under arbetsnamnet Synpunkten, är under utarbetande. Rummet har frigjorts från tidigare användning och en enklare grundrenovering har gjorts. En workshop om önskade och möjliga användningsområden för utrymmet har genomförts med personal från Länsmuseet och Kulturutveckling. Tekniska förutsättningar, liksom säkerhet och andra aspekter har gått igenom med Kulturservice. En student från Rumsig gestaltning på Mälardalens Högskola praktiserade i 10 veckor och hade som huvuduppgift att ta fram ideér om utformning av rummet, på kortare och på längre sikt. Spännande och bra förslag på lösningar framkom. En plan och en arbetsgrupp finns för att färdigställa Synpunkten och öppna den hösten 2020. Nya förråd och struktur: För att ge utrymme att skapa det nya utställningsrummet Synpunkten där det tidigare varit förråd, har vi ägnat en stor del av 2019 åt att göra iordning förrådsutrymmen på Karlsgatan. För att få ordning på och sökbarhet i all den rekvisita som PUP ansvarar för har ett stort sorteringsarbete vad gäller rekvisita påbörjats både på Karlsgatan och Westmannaarvet. Rekvisitan används både i utställningar och pedagogik.

Bild och samtal

Påbörjat ett samarbete med självhjälpcentrum kring självhjälpgrupper. Den pågående självhjälpgruppen träffas en gång/vecka och håller till i länsmuseets pedagogiska lokal där de förutom att ha samtal, målar utifrån ett av gruppen bestämt tema. Deltagarna i gruppen har en stressproblematik. Ett prova-på-tillfälle genomfördes under våren och under tidig höst genomfördes fem ledarledda träffar. Därefter träffas gruppen på egen hand. Gruppen är inte enbart en samtalsgrupp utan bild är en stor och viktig del i konceptet.

Möten med museum

Påbörjat ett samarbete med Västerås stads allmänskultur och Västerås konstmuseum där pedagoger från länsmuseet och konstmuseet besöker samma äldre/demensboende i Västerås vid fem tillfällen och har en visning på boendet utifrån tema som passar deltagarna.

Projekt Ohtsedidh

Samarbetsprojektet Ohtsedidh (se ovan) synliggöra och sprida kunskap om ett samiskt kulturarv utanför dagens renskötselområde. Det vill lyfta kunskap om samer som Urfolk och nationell minoritet. Pedagoger från länsmuseet deltar i projektet och har under året arbetat med att ta fram underlag för en kommande vandringsutställning och medföljande arbetsmaterial för skolor som kommer att invigas sommaren 2020.

Temadag – Framtidens digitala äldreomsorg – samarbete med MdH

Till utställningen Årsrika hörde en bok där det i slutet gick att läsa artiklar om åldrande skrivna av forskare från Göteborgs universitet. Vi bestämde oss för att se om det gick att få till ett samarbete med forskare från Mälardalens Högskola. Det visade sig finnas flera som forskade kring digital äldreomsorg och i samarbete med dem anordnade vi en heldag den 17 september om framtidens digitala äldreomsorg som blev välbesökt. Förutom privatpersoner kom det personal från äldreboenden i flera kommuner runt Mälaren. Den här dagen gav deltagarna insikter i vad som är på gång inom framtidens äldreomsorg och därmed större möjligheter att vara med och påverka utvecklingen.

Koldioxidteater

Projektet *Koldioxidteater* på Västmanlands Läns Museums övergripande mål var att omedelbart handla för att bekämpa klimatförändringar, direkt kopplade till det globala målet nr 13: Bekämpa klimatförändringen. Med ett pedagogiskt och deltagande syfte fokuserade detta projekt på ungdomars möjlighet att reflektera över och kritiskt granska sociala normer och praxis kring klimatmål och koldioxidutsläpp, genom deltagande teatermetoder. Med de deltagande metoderna skapade projektet möjlighet att omforma normer och diskutera klimatmålen när aktuell forskning om nödvändiga begränsningar för våra koldioxidutsläpp och kvantifiering av ditt koldioxidavtryck utforskas. Ett tjugotal ungdomar från länet deltog i projektet vars workshoppar genomfördes från februari till maj.

Västmanlands Läns Museum utvecklade metoder för deltagande samskapande för att följa en av sina prioriteringar: att vara en arena för demokratisk dialog. Projektet var en satsning för att forma en sådan arena på lokal nivå. Museets befintliga samlingar var centrala i projektet för att skapa reflektion om de sociala normernas temporalitet. Workshoppar och utforskande av objekt i de befintliga samlingarna formade grunden för två PopUpställningar, som skapades av ungdomarna under sommaren. Projektet kommer att bidra till ny kunskap om hur klimatforskning kan kommuniceras på sätt som engagerar en bredare allmänhet.

Ljudvandringsappen om Skitviken - en rostig lustgård full av liv

I oktober lanserade vi ett nytt sätt att närma sig Västmanland – det Västmanland som varit och det som är. Det handlar om en audiell app för ljudvandringar som både är gratis, tillgänglig hela dygnet och som vi hoppas också ska locka till aktivitet. Platsen är den konstgjorda udden mellan gamla kraftverkshamnen och det västeråsarna kallar Skitviken. Sedan ett sekel har folk förtöjt sina roddsumpar här och byggt skjul av sånt de kommit över. Faktum är att delar av det gamla Västerås, det som revs i mitten av 1900-talet, åkte lastbil hit. Men det handlar inte bara om historia – livet fortgår i Skitviken, idag som en båtklubb, BK Piren. Det handlar om ett 40-tal västeråsare som fiskar gös, renoverar båtar och samlar gamla mopeder. Ett tiotal män samlas i klubbstugan varje morgon året runt över en kopp kaffe. De resonerar, berättar skrönor och minns legendaren på Piren, han som kallades "Murarn". Västerås stad såg till att bevara detta unika och tämligen ruffiga sammanhang, när Mälarstranden började bebyggas med bostäder. Inte många västeråsare känner till Skitvikens historia och livet som pågår där – det har alltid funnits något hemligt med detta skjulsamhälle bakom bommen och ridån av träd. Men nu är det möjligt att gå runt och lyssna på vad folk här snackar om, hur det kan vara på midsommar och få veta hur skjulen ser ut inuti. I prototypen finns hittills fem berättarpunkter, en av dem länkad till detaljplaner, gamla foton och andra dokument. Meningen är att besökaren framöver själv ska kunna undersöka området och vandra in i kanske 20 olika sammanhang, samtal och händelser. Det finns gott om ljudguider på museer runt om i världen men denna är speciell eftersom den bygger på ett långvarigt dokumentationsarbete. Det är Inger Orre och Martin Hedén som initierat och genomfört detta – men det skulle aldrig varit möjligt om inte

BK Pirens medlemmar så generöst ställt upp och hjälpt till. Teknik och design av appen ansvarar Malmöföretaget Hi-Story för. Den digitala tekniken kan användas på många sätt, en del får ögonen att fastna i skärmtittande. Det ljudmuseum läns museet nu har börjat skapa går i motsatt riktning: berättelserna vill öka intresset för vår fysiska verklighet. Leder det till att människor blir mer nyfikna på vad de ser omkring sig – och kanske börjar fantisera om hur tecken och spår ska tolkas – så har vi nått långt. Också i vardagen behöver människor ha kontakt med det förflutna. Att lära känna sin omgivnings historia skapar en känsla för platsernas värde och i bästa fall en vilja att ta hand om både sin miljö och varandra. Utforska och utveckla hur regionens kulturarv och Västmanlands läns museum kan vara en central aktör för den demokratiska dialogen i regionen.

Kulturmiljövården

KMV arbetar aktivt för att bredda perspektiv och lyfta in nya berättelser i framtagandet av kommunernas nya kulturmiljöprogram. Utgör remissinstans för länets kommuner för att vara stöd och hjälp i samhällsplaneringen. Vara en aktiv aktör i bevarandet av kulturarvet i länet. Vi har under 2019 tagit emot 40 st remisser angående bygglov och yttrat oss om 32 st. 21 st gällande detaljplaner och yttrat oss om 9 st. 13 st övriga remisser och yttrat oss om 8 st. Utgör en rådgivande funktion för privatpersoner, organisationer m.fl. gällande byggnadsvård och samhällsplanering via telefonsamtal, mail och platsbesök. Under 2019 har KVM gruppen genomfört ca 25-30 rådgivningar. Utföra uppdrag i form av kulturhistoriska utredningar, antikvariska förundersökningar, dokumentationer och antikvariska medverkan m.m. Vi har under 2019 genomfört totalt 12 st uppdrag varav 6 st var antikvarisk medverkan. Påbörjat ett treårigt samarbetsprojekt mellan läns museet och länets kommuner kring ungas deltagande och engagemang i kulturarvsarbetet.

Föremålssamlingarna förfrågningar/ besök

Ca 150 st externa ärenden via mail och telefonkontakt har besvarats av antikvarierna. Föremålsantikvarierna har även haft ca 50 möten med olika externa parter, i form av forskare, kollegor från andra museer, konservatorer, kommuner, institutioner, företag och allmänheten. Under första halvan av året hade WA 9 besökare i form av forskare eller studenter/kollegor från andra museer. Två av forskarna tillbringade mer än en dag i magasinet. Antikvarierna har även genomfört visningar av föremålsmagasinen för 5 grupper, sammanlagt 55 vuxna och 22 barn/ungdomar. Föremålsantikvarien deltog i Öppet hus på Karlsgatan 2 under våren. Till sammans med arbetsledaren för Kulturarvs-IT visades DigitaltMuseum visades ett urval av föremål och fotografier för besökare.

Utveckla en strategi och en handlingsplan för hållbar och effektiv digitalisering av verksamheten vid Västmanlands Läns museum

Sociala medier

Vi har under 2019 arbetat med att bli mer tillgängliga via sociala medier och även utvecklat en app för ljudvandringar i Västmanland.

Verksamheten inom kommunikation har under året fortsatt sitt arbete med att kommunicera och marknadsföra läns museets verksamheter, både internt och externt. Detta har skett genom en kombination av traditionella och nya kommunikationskanaler. Verksamheten har även funnits tillhands som en rådgivande instans - både internt och externt - kring olika informationsfrågor. Verksamheten har också arbetat med externa samarbetspartners för att kommunicera gemensamma aktiviteter som skett på Karlsgatan 2, med dokumentation vid evenemang samt vidareutveckling av museets sociala medier, hemsida och app. Västmanlands läns museum har under året påbörjat arbetet med att utveckla närvaron i digitala och sociala kanaler, för att ge möjlighet till ökat engagemang bland museets målgrupper samt nå nya grupper av besökare. Museet har fokuserat aktiviteten till Facebook och Instagram. De digitala besöken i form av följare på museets sociala medier har ökat stadigt under året.

Facebook

Vi ökade antalet följare med 233 stycken under året och landade på siffran 2113. Vi lade ut 364 st inlägg och hade ett medelvärde på 336 i räckvidd.

Instagram

Vi ökade antalet följare med 205 stycken under året och landade på siffran 1252 följare. Vi lade ut 97 st inlägg och hade ett medelvärde på ca 500 i räckvidd.

App

Museet lanserade under oktober en ljudvandringsapp som har laddats ner 98 gånger.

Nyhetsbrev

Vårt digitala nyhetsbrev skickades till 92 kontakter vid 13 tillfällen.

Hemsidor

Vi hade 46 202 unika besökare och 56 754 sidvisningar på läns museets hemsida under året. Vi implementerade även talande webb och google translate på sidan.

Den gemensamma hemsidan för museihuset Karlsgatan 2 hade 17 741 unika besökare och 50 301 sidvisningar under året. I slutet av året införde vi åter det gemensamma kalendariet till sidan med förändringen att om besökarna vill läsa vidare om respektive evenemang så styrs de vidare till respektive museums hemsida.

Pressinformation och genomslag i media

Vi har skickat 24 pressmeddelanden om utställningar, projekt och andra nyheter till regional media. Genomslaget i media har varit bra och museet uppmärksammades i 48 artiklar och inslag. Museets personal har även medverkat i inslag i radio och tv.

K-samsök

Länsmuseet har anslutit sig till K-Samsök. Detta gör att de av våra foto- och föremålsposter som är publicerade på Digitaltmuseum även blir sökbara och tillgängliga via t.ex. söktjänsterna Kringla och Europeana.

Nytt bokningssystem

Påbörjat framtagande av nytt bokningssystem. Att digitalisera visningsbokningar kommer att effektivisera arbetet för museets pedagoger samt underlätta planeringen under året. En behovsanalys har genomförts samt ett uppstartsmöte med regionens CIT.

Kulturmiljövården

KMV arbetar med att förbättra det nya inventeringsverktyget och har börjat med förbättrade och effektivisering gällande fotorutiner. Utöver detta arbetar KMV gruppen med att bli mera digitala gällande vår dokumenthantering. Arkivarien på arkivet har varit delaktig i och stöttat Kulturmiljövårdens arbete med vidareutveckling och användande av det nya inventeringsverktyget, framförallt vad gäller hantering, lagring och arbetsflöde för de digitala inventeringsbilderna. Metadata har lagts in i de digitala bilderna från 10 olika byggnadsinventeringen utförda av Kulturmiljövården åren 2011-2019. Totalt 27 206 bildfiler försågs under detta arbete med metadata innehållande vissa grundläggande uppgifter som t.ex. Creative Commons licens och fotografens namn. Bildfiler har även arkiverats på en av våra arkivserverar. Dessutom gjordes två kopior av alla bildfiler som sedan lades in på en server så att de kan läsas av och presenteras i inventeringsverktyget.

Digitalisering av samlingar i arkiven

KulturarvsIT har under året haft 6 anställda, varav 1 arbetsledare.

Arbetet med att vårda, skanna och registrera arkivbilder pågår löpande inom arbetsområdet Kulturarvs-IT. Arbetet under 2019 har haft fokus på publicering av bilder på Digitalt Museum. Det har inneburit vård och skanning av negativ, registrering av metadata, arbete med uppläggning av nya poster och rättning av befintliga poster i samlingsförvaltnings-systemet Primus. Arbetsåret har även varit inriktat på att kartlägga och utveckla arbetsprocesser och rutiner för skanning, registrering, kvalitetssäkring och publicering. Arkivassistenterna har även skannat katalogkort för föremålsverk-samheten samt hängt om föremål i magasinerna. Detta för att skapa varierande arbetsuppgifter och undvika alltför mycket stillasittande. Personalen på Kulturarvs-IT har under året vårdat c a 1350 bilder och skannat c a 4450 bilder ur Läns museets bildarkiv. Vid skanningen har metadata- och licensinformation lagts in på den digitala bilden. Under året har Kulturarvs-IT även skannat c a 13150 katalogkort som kommer att läggas in i databassystemet Primus föremålsmodul. Kulturarvs-IT har kontrollerat och genomfört ändringsregistrering på poster i Primus inför publicering. Under 2019 har c a 1000 bilder publicerats på Digitalt Museum.

Kartläggning och test av processer, framtagande av rutiner och instruktioner

Arbetsledaren för Kulturarvs-IT har med utgångspunkt från Primus lett arbetet med ett justerat arbetssätt och utvecklingen av nya arbetsprocesser. Skanningsrutiner och manualer har dokumenterats skriftligt. Därefter har arbetsledaren genomfört utbildning med genomgång av de nya rutinerna. Personalen har deltagit i arbetet med processerna samt i diskussioner kring hur manualer och instruktionsmaterial kan skrivas på ett ändamålsenligt och anpassat sätt.

Digitalisering Föremålssamlingar

Uppgifter om nya arkeologiska utgrävningar där vi har fått fyndfördelningar har lagts in i Primus Arkeologi. Därefter har de delvis kompletterats med saknade och nya uppgifter och publicerats på KulturNav. Posterna är även tillgängliga publikt via en länk från Digitaltmuseum. Inom föremålssamlingarna har totalt 593 nyregistreringsnummer med flertal undernummer gjorts i databasen Primus. 2103 ändringar har gjorts i föremålsposter, inkl arkeologiskt material. Föremålsantikvarie har deltagit i undervisning om Primus nya funktioner av medarbetare från Kultur-IT i Norge när det gäller registrering av föremål. Väntar på att modulen, Primus Arkeologi, skall bli klar att användas. Haft kontakt med Kultur-IT i frågan.

Digitalisering Visual Arkiv:

Arkivförteckningsprogrammet Visual Arkiv används för registrering av arkivhandlingar, främst uppgifter om innehållet i det ”Topografiska arkivet”, både äldre och nytt arkivmaterial. Fortsatt att registrera in diarieförda ärenden och rapporter av olika sorter i Visual arkiv och det registret innehåller nu 4 712 poster. Dessa handlingar har också arkivlagts i arkivet. Delar av det Topografiska arkivet har ordnats och förtecknats i Visual Arkiv i samband med registrering av bilder i E-serien, och vårdinsatser som t.ex. byte av trasiga aktomslag.

Fortsätta att utveckla kulturmiljövårdsarbetet i länets kommuner i samverkansprojekt med länsstyrelsen och respektive kommun

Nya kulturmiljöprogram i Västerås, Skinnskatteberg, Sala, Hallstahammar, Norberg och Arboga kommuner

Kulturmiljövården har under 2019 arbetat med att ta fram nya kulturmiljöprogram i Västerås, Skinnskatteberg, Sala, Hallstahammar, Norberg och Arboga kommuner. Vår roll är både att vara projektledare och utförare. Arbetet omfattar bland annat att delta i projektmöten och planering, leda projektmedarbetare, inventera bebyggelse, arkivsök, rapportskrivning och utbildningsinsatser.

I projekt med länsstyrelsen för att samla in och förmedla ut kunskap om modernismens kulturarv i länet

KMV gruppen har även arbetat i projekt med länsstyrelsen för att samla in och förmedla ut kunskap om modernismens kulturarv i länet. Arbetet har bland annat inneburit att delta i projektmöten och planera ett seminarium som kommer att vara i februari 2020.

Ta fram en gemensam kulturarvsstrategi tillsammans med länsstyrelsen och länets regionala kulturarvsaktörer

Vi har medverkat i arbetet med en gemensam kulturarvsstrategi tillsammans med länsstyrelsen och länets regionala kulturarvsaktörer.

Utveckla [www.kulturarvvastmanland](http://www.kulturarvvastmanland.se) - kulturarvsportalen för Västmanland genom ett ökat nätverksarbete mellan regionen, kommunerna, hembygdsrörelsen och andra aktörer

Att bygga nätverk är en viktig nyckel för projektet Kulturarv Västmanland. Under 2019 har fokus varit på att etablera ett flertal nätverk som ska bidra till webbsidans utveckling. Inom regionen har en redaktionsgrupp bildats bestående av flera olika kompetenser och roller som byggnadsantikvarie, hembygdskonsulent, antikvarie, arbetsledare kulturarvs-IT och projektle-

dare för Kulturarv Västmanland. Ett redaktörsnätverk bestående av en redaktör från varje kommun i Västmanland samt kulturarvsaktörer är i uppstartsfasen. Samtliga redaktörer kommer att kunna samla in och publicera material på sidan. Möten med ett flertal andra aktörer har gjorts som kommer följas upp under 2020 när webbsidan är lanserad.

Administration och Service

Kulturservice är en egen enhet med en egen enhetschef och ingår inte sedan 2017 i enheten läns museet rent organisatoriskt. Här ingår olika administrativa uppgifter. Vidare ingår museiteknik, vaktmästeri, kommunikation (som redovisas ovan i samband med relevanta punkter) och Besöksservice i verksamhetsområdet samt fastighets-, teknik- och säkerhetsansvar.

Administration

Området administration omfattar förutom allmän administration även ekonomifrågor och vissa personalfrågor, diarieföring samt kontorsservice med resurser från Region Västmanland centrala HR och ekonomistöd.

Ekonomiarbetet omfattar löpande budgetering, uppföljning, redovisning, utredningar mm mot regionen och andra bidragsgivare/uppdragsgivare. Genom samverkansmodellen sker redovisningen till Statens Kulturråd och till Myndigheten för kulturanalys. Arbetet omfattar framförallt den kvantitativa redovisningen.

Ekonomrollen innebär också stöd i ekonomifrågor till övriga funktioner inom Kulturverksamheten. Arbetet har under året fortsatt med hantering och redovisning av den med Västerås konstmuseum gemensamma ekonomin för museihuset Karlsgatan 2.

Fastighetsskötsel och museiteknik

I arbetsområdets ingår arbetsuppgifter relaterade till fastigheter, säkerhet och teknik. I uppdraget ingår också att utveckla rutiner samt uppdatera dokument för hela Kulturverksamheten kring fastigheter, lokaler, brandskydd och säkerhet. Detta gäller Karlsgatan 2 i Västerås och WestmannaArvet i Hallstahammar. Verksamheten har deltagit i interna och externa möten angående driften av Karlsgatan 2, samt i möten kring läns museets interna och externa programaktiviteter och utställningar.

På WestmannaArvet svarar verksamheten för löpande kontakter med hyresvärderna och dess entreprenörer ang. drift och underhåll. Vissa uppgifter som har blivit utförda har varit kopplade till föremålsamlingarna som t.ex. anpassningar gjorda för samlingarnas vård och förvaring.

På Karlsgatan 2 svarar verksamheten för löpande kontakter med hyresvärderna, för felanmälan av brister, för drift och underhåll av fastigheten. Ett förberedande arbete har fortsatt för kommande kameraövervakning av lokalerna. Kontakt upprätthålls med fastighetsförvaltare vid Fastighetskontoret Västerås stad och vid Fastighet Region Västmanland. Säkerhetsarbetet sker i ett nära samarbete med berörda funktioner Region Västmanland och Västerås stad.

Museiteknikersamverkan finns mellan museerna på Karlsgatan. Planeringsmöten genomförs arbetsbyten sker vid byggande av utställningar på respektive museum. Fastighets-, teknik- och säkerhetsansvarig delegerar till teknikerna fastighetsrelaterade och museigemensamma åtgärderna. På mötena med teknikerna deltar också en representant från Besöksservice.

I utställningsverksamheten har personalen deltagit i byggande av basutställningar samt i uppsättning och nertagning av tillfälliga utställningar på Karlsgatan 2. Utställningarna kräver fortlöpande underhåll med översyn av teknik och belysning.